Poštnina plačana v gotovini.

Štev. 9. V Ljubljani, dne 1. oktobra 1934. XIV. leto.

VOJNI INVALID

GLASILO UDR. VOJNIH INVALIDOV KRALJEVINE JUGOSLAVIJE
OBLASTNEGA ODBORA V LJUBLJANI

Telefon št. 30-40

List izhaja vsakega 25. v mesecu. Posamezna štev. 1 Din. — Naročnina mesečno 1 Din. — Rokopisi se ne vračajo. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredništvo in upravništvo v Ljubljani, Št. Peterska vojašnica. Telefon štev. 30-40.

Vsemu članstvu,

vsem tovarišem bojevnikom, narodnim organizacijam in vojnim žrtvam naklonjenemu občinstvu javljamo, da priredi Oblastno udruženje vojnih invalidov za dravsko banovino

tri velike manifestacijske zbore

za spremembo invalidskega zakona.

Prvi se vrši

dne 7. oktobra 1934 v veliki dvorani celjskega doma v Celju ob 10. uri dop.

Drugi se vrši

dne 14. oktobra 1934 v Ljubljani, in tretji

dne 21. oktobra 1934 v Mariboru.

Za ljubljanski in mariborski zbor se kraj in čas določi pozneje potom dnevnikov, kakor tudi eventualne spremembe, ako bi kateri zbor odpadel.

Na vseh zborih nastopi več govornikov.

Pričakujemo tudi delegatov iz Beograda in od drugod.

Sprejete bodo naše skupne zahteve oziroma resolucije.

Dolžnost vsakega člana in članice je, da se teh zborov sigurno udeleži.

Zahtevati moramo, da se nas reši iz tega mučnega položaja.

Delegatska anketa in izredni občni zbor Oblastnega odbora.

Po sklepu zadnje plenarne seje Središnjega odbora je treba vršiti po vsej državi manifestacijske zbore za spremembe sedanjega invalidskega zakona in eventuelno vseinvalidski glavni zbor v Beogradu.

Kot večja in važna organizacija mora tudi naše Oblastno združenje skleniti vse potrebno, da se izvrše naši predvideni zbori čim pomembnejše in vseinvalidski zbor z našo pomočjo in udeležbo.

Zato je treba priprav in pooblastil, ki jih mora pripraviti naš delegatski zbor in občni zbor.

Dne 6. okt. t. l. ob 20. uri se vrši v Celju v društvenem domu v Samostanski ulici

delegatska anketa,

katere se morajo udeležiti delegati vseh krajevnih organizacij.

Po delegatski anketi se bo vršil istotam kratek

izredni občni zbor,

ki bo sklenil o predlogih delegatske ankete.

Dnevni red izrednega občnega zbora je:

1. Konstituiranje.
2. Predlogi ankete o manifestacijskih zborih in sklepi.

Navodila delegatom za anketo in izredni občni zbor dne 6. okt. t. l. v Celju.

Anketa se začne v Društvenem domu v Samostanski ulici točno ob 20. uri (8. zvečer).

Delegati naj potujejo tako, da bodo do tega časa v Celju. Skupnega potovanja ali vagona ne bo. Za kraje iz bivše Kranjske je najprimernejši vlak, ki odhaja iz Ljubljane ob 13.50, s katerim bodo potovali tudi oblastni odborniki.

Prenočišča v Celju so preskrbljena: posebna soba s posteljo 15 Din, z 2 posteljama 20 Din, s 3 posteljami 30 Din. Kdor hoče, da se mu prenočišče rezervira, mora to javiti z dopisnico direktno Krajevnemu odboru v Celju in tudi ako hoče svojo sobo.

V Ljudski kuhinji stane večerja 7 Din. Kdor hoče jesti tam, mora tudi javiti, za gostilne pa ni treba javiti.

V nedeljo 7. oktobra t. l. ob 10. uri je manifestacijski zbor v dvorani Celjskega doma. Vsi delegati morajo biti navzoči.

Po zboru je skupno kosilo v hotelu »Evropa«, katero je obvezno za vse delegate, lahko pa se ga vdeleže tudi drugi člani in članice. Kosilo plača vsak sam in bo stalo brez pijače od 10 do 13 Din.

Prvi vlak odhaja iz Celja ob 15.55, ki ima v Zidanem mostu in v Ljubljani zvezo na vse kraje. Zadnji večerni vlak proti Ljubljani pa odhaja ob 19.48.

Proti Mariboru odhaja iz Celja ob 16.05 in 20.47.

VABILO

k rednemu občnemu zboru Krajevne organizacije v Šmarju pri Jelšah,

ki se vrši

v nedeljo, dne 28. oktobra 1934. ob 10. uri v gostilni g. Maksa Gradta v Šmarju.

Dnevni red:

1. Otvoritev.
2. Poročilo uprave in nadzorstva.
3. Razrešitev odbora.
4. Volitve odbora.
5. Poročilo delegata Oblastnega odbora.
6. Slučajnosti.

Vsak član ali članica sta dolžna priti na občni zbor ter zadostiti pogojem organizacije.

Naj se sliši naša beseda.

Po prevratu smo večkrat zborovali in protestirali. Takrat se to ni zdelo nič čudno, ker so bili pač razburjeni duhovi iz vojnih razmer in posledic.

Nihče pa ni takrat mislil, da bo treba po šestnajstih letih še vedno zborovati in protestirati.

Negativna pot invalidske zaščite nas je dovedla v tak položaj, da moramo zopet dvigniti svoje glasove. Decimirani in oslabljeni so danes ti glasovi, razmere so resne in kritične. Danes nimamo več tistih nad, ki so nas navdajale po vojski za dosego našega položaja, danes se moramo boriti za najprimitivnejše naše pravice. Vprašanje vojnih žrtev je sedaj mnogo slabše, kot je bilo v tistem času po vojni. Vsak invalidski zakon je bil slabši, mesto zboljšanja smo imeli redukcijo.

Toda tako slabo kot je sedaj, pa ni bilo še nikoli. Večina vojnih žrtev je ob vse pravice. Invalidski zakon iz leta 1929 je napravil skoro popolno redukcijo.

Dve leti vodi naša organizacija energično borbo za spremembe in za zboljšanje, toda stanje se ne gane nikamor. Zima gre zopet nasproti. Zopet hoče naše bednike objeti s strahovito muko in prinesti trpljenje vsem, ki so jih razmere toliko udarile.

Naših obljubljenih sprememb pa še ni. Kaj hočemo?

Po šestnajstih letih moramo poskusiti zadnje: »Naj se sliši naša beseda.«

Povedati hočemo vso našo bol, predložiti naše zahteve in resolucije.

Ako še ne bo nič, naj nosijo invalidsko pogubo na svojih dušah tisti, ki so tega krivi. Današnja morala naj pokaže koliko ima še sočutja.

Tisti, ki so sami v vojni trpeli, se že redčijo, toda vendar jih je še precej, ki morajo imeti smisel za to vprašanje. Od nove generacije po izkušnjah nimamo dosti pričakovati. Obljube gredo iz leta v leto, a naših pravic ni od nikoder. Spremembe invalidskega zakona ostajajo samo poizkusi, toda nikoli ni možnosti zanje.

Predno ležemo v grobove, se hočemo še enkrat javno oglasiti.

Odločili smo se za sklicanje naših javnih manifestacijskih zborov, kakor se sedaj vrše po celi državi. Do tega koraka se je odločil plenum polnomočnih invalidskih delegatov v Beogradu, ko je sprevidel, da kljub vsem naporom za udejstvitev vseh potreb, ni odziva.

Predstavniki naših vojnih žrtev, ki so jih izvolile in poslale v boj za svojo težko pravdo, voditelji invalidskih organizacij, drugače ne morejo več tolažiti brez vsakih pozitivnih dejstev velikanske nezadovoljne mase.

Dolgo let smo tiho mirovali, sedaj nam pa beda diktira. Zato smo sklicali invalidske zbore. V naši banovini se vrši prvi tak zbor dne 7. oktobra t. l. v Celju. Dne 14. oktobra t. l. bomo zborovali v Ljubljani, potem 21. oktobra v Mariboru.

Pridružiti se moramo zborom svojih tovarišev po celi državi. Na drugem mestu poročamo, kako lepo in stvarno so se že po nekaterih mestih izvršili manifestacijski zbori.

Hočemo, da bodo naši enako in še boljše uspeli, ker gre za naše življenjsko vprašanje.

Zato naj nihče ne izostane. Kdor le more utrpeti izdatke za vožnjo, je njegova stanovska dolžnost, da pride na zborovanje, bodisi na eno ali drugo, katero mu bo najbližje. Vaši boritelji, katerim ste poverili nalogo, da se za vas zavzemajo, bodo imeli močno oporo le v vaši navzočnosti. Mi moramo javnosti povedati, da smo najzasiužnejši del naroda, da se na naši krvi in žrtvah gradi mogočna stavba Jugoslavije, katera mora posvetiti več pietete in skrbi za svoje velike stvaritelje.

Narod, ki napreduje k procvitu, mora nuditi, da dostojno preskrbi svoje najvrednejše sinove, čeprav z večjimi materijalnimi žrtvami. Brez nič se ne da ničesar stvarjati. Tudi naša domovina se ni brez nič stvarjala, ker so bila nešteta žrtvovanja življenja, krvi in zdravja dragocene dajatve, vsled katerih danes dotični reveži ne smejo propadati in umirati.

Kdor to pripušča, dela greh, nečisto vest in veliko nacijonalno sramoto.

Mi moramo na svojih zborovanjih enkrat za vselej povedati, da se invalidsko vprašanje ne rešuje z bazo davkov, kaznimi, termini in vsemogočimi sredstvi za redukcijo.

Invalidsko vprašanje se reši, ako se zdrav človek žrtvuje za pohabljenega in bolnega in mu v olajšanje njegovega težkega položaja odstopi del eksistenčnih pogojev.

Tudi s podporami se vprašanje vojnih žrtev ne bo rešilo. Invalidi niso zaslužili miloščine.

Naj si vsak posameznik predstavlja, kako bo, ako ga bo vojna popolnoma uničila, da bo potem postavljen na stopnjo berača. Ali ni to bridko? Pri nas se z invalidi tako postopa. Če se ljudje srečujejo s pohabljenimi invalidi, jih kar mrzijo, kot berače. Ali so mar invalidi to zaslužili? Drugod ni tako. Če pogledamo v Francijo, Anglijo ali Ameriko, moramo priznati, da tam invalide dostojno časte in jim tudi precej več nudijo. Nobenega Angleža ali Amerikanca ne srečamo v invalidski internacijonali pri društvu narodov ali v kaki drugi svetovni organizaciji. Zakaj? Zato, ker imajo svoje vprašanje tako rešeno, da jim tega ni potreba. Njim se ni treba primerjati z nami.

Pri nas se do sedaj nikdar ni vprašanja vojnih žrtev pravilno rešilo, zato pa imamo večno borbo. Mi smo danes prišli do tega, da se moramo boriti za take pravice, ki smo jih že imeli. Prišli smo v tak položaj, da ne moremo več vzdržati. Večina je brez vsake zaščite.

Priznava se nam, da je naše vprašanje postalo skrajno slabo, a vendar čakamo in čakamo. Nahajamo se res v slabem času, toda vsaj postopoma naj bi se boljšalo.

Na dane obljube smo dovolj čakali, zato smo primorani pozvati vas invalide, vdove in sirote na zbore, da se tudi vi oglasite. Slišali smo celo očitke, da so vse te zahteve po spremembah in vsa ta večna borba samo stvar našega udruženja, brez katerega bi se naše vojne žrtve ne borile vedno za spremembe.

Kdor pa pozna vso bedo vojnih žrtev, mora reči, da ta beda sama govori.

Zato vas pozivljamo, da tudi sami poveste vse to kar trdimo mi.

Pridite vsi na naše zbore.

Vabimo pa tudi vse tovariše bivše bojevnike, ki vedo, kaj je bilo vojno trpljenje in so nam vedno pri naši eksistenčni borbi stali ob strani. Tudi sedaj naj s svojo navzočnostjo ob naši strani podpro naše pravične zahteve. Želimo isto tudi od vseh drugih nacijonalnih in narodnoobrambnih organizacij, ker z delom za naše vojne žrtve bomo koristili za ugled, ponos, dobrobit in napredek naše narodne države Jugoslavije.

Kako se vpoštevajo pravice vojnih žrtev pri trafikah.

Trafike so v prvi vrsti namenjene vojnim žrtvam. To je tudi popolnoma umestno, ker tisti, ki so se za državo žrtvovali in onesposobili, so v prvi vrsti upravičeni dobiti ugodnosti, ki jih ona daje. Vsekako so trafike najprimernejši posel in zaslužek za invalide, ki niso sposobni drugega napornega dela. S tem se razbremeni državna skrbzanje.

V njihovo zaščito določa zakon, da imajo vojne žrtve prednost za vse trafike, najmanj 50% novopodeljenih pa mora biti v njihovih rokah.

Ako pa pogledamo kjerkoli obstoječe trafike vidimo, da imajo še vedno njih veliko večino nezaščitene osebe. Najslabše je to, da imajo nezaščitene osebe največje in glavne trafike, ki dajejo možnost eksistence, vojne žrtve pa se vedno bolj odrivajo ali pa se jim onemogoča pridobiti trafike.

Stare, boljše obstoječe trafike prehajajo po sorodstvu in protekciji od enih na druge nezaščitence, nove pa se ali omejujejo kot nepotrebne, ali pa podeljujejo vsakemu, t. j. vojnim žrtvam ali drugim nezaščitenim osebam.

Popolnoma se prezira smoter radi čegar so trafike prvenstveno namenjene vojnim žrtvam ali drugim nezaščitenim osebam, da je to bistveni del njihove zaščite in za državo jako važno ter koristno vprašanje.

Na podlagi določb zakona, da se mora vpoštevati prvenstvo vojnih žrtev, obstojajo tudi izrecni predpisi, kako se mora postopati v njihovo zaščito pri oddajanju trafik.

In sicer se predpisi glase sledeče:

»Ako zaprosi za trafiko neka oseba, ki ni zaščitena po invalidskem zakonu, je oddelek finančne kontrole dolžan zahtevati pismeno od Udruženja vojnih invalidov izjavo, ako ni na dotičnem mestu ali v bližini kaka oseba zaščitena po invalidskem zakonu, ki reflektira na maloprodajo tobaka. Ako obstoja v neposredni bližini več invalidskih maloprodaj, pa se jih mora ščititi, je nepotrebno, da oddelek zahteva obvestilo Udruženja vojnih invalidov, temveč ima dolžnost, da v poročilu stavi predlog, da se prošnja neinvalida odbije.«

Če bi se postopalo točno po teh predpisih, bi bile danes trafike res po večini v rokah vojnih žrtev, vendar pa ni tako. Ako zaprosi za trafiko nezaščitena oseba, se pač vpraša Udruženje invalidov, ki prijavi reflektanta invalida ali vdovo.

In kaj se potem pripeti, da sta dobila trafiki predlagani invalid ali vdova in poleg nje tudi dotična nezaščitena oseba. Kakšen smisel ima potem zakonita prednost vojnih žrtev?

V slučaju pa ako Udruženje invalidov izjavlja in protestira, da se na kakem kraju sploh ne sme ustanoviti nove trafike, ker bi bili s tem eksistenčno ogroženi bližnji trafikanti invalidi ali vdove, se kljub temu podeli nova trafika nezaščitenemu prosilcu. Taki prosilci so celo po večini trgovci ali gostilničarji, ki niso kakor invalidi ali vdove odvisni od zaslužka trafike.

V ilustracijo hočemo navesti dva novejša slučaja, kakoršnih pa je mnogo.

»V T. je neki 70 % vojni invalid zaprosil za trafiko po drugem umrlem invalidu. Pristojna finančna kontrola je prosilcu oddala začasno vodstvo dotične trafike, do izdaje definitivne dovolilnice. Lastnik lokala pa ni hotel istega oddati novemu trafikantu, ker je hotel prisiliti, da dobi trafiko mlada nezaščitena ženska.

Invalid je dobil takoj zraven drug lokal, ki ga je finančna kontrola spoznala za primernega, v katerega je prenesel dotično trafiko.

Nekdo ga je iz zavisti ovadil, češ, da je nedovoljeno prenesel trafiko in zato je bil kaznovan za 80 Din.

Nato pa se je šele zgodilo najhujše. Dotični invalid je sicer v novem lokalu dobil trafiko, vendar pa se je v poprejšnjem starem lokalu podelila trafika tudi mladi nezaščiteni gospodični po raznih nedostopnih protekcijah celo takih oseb, ki so po svojem položaju dolžne ščititi vojne žrtve. Katera trafika bo sedaj eksistirala ali stara ali nova, ki sta 20 m druga od druge oddaljeni in to v kraju, ki nima niti 1000 prebivalcev.

Zaščiteni je podlegel, poleg tega pa je še uničen, ker je moral plačati izdatke za popolnoma brezpredmetno trafiko.

Drug slučaj:

V »C« je zapustila trafiko umrla vojna vdova. Za njo se je potegoval njen polnoletni sin in nek 100 % vojni invalid. Tudi tukaj je zmagala protekcija nad zakonom, trafiko je dobil nezaščiteni sin, invalid pa je sploh ni dobil.

Tako se izvaja zakonita prednost vojnih žrtev. Na ta način imamo na primer v zakotni vasi po tri do pet trafik, pa še ena ne bi imela zadosti posla, po ulicah v mestvu pa so trafike skoro druga poleg druge. Najslabše med njimi pa so invalidske, ker jih konkurenca ubija. Drugi trgovci privlačijo s svojo raznovrstno robo večino ljudi v svoje lokale, kjer imajo tudi trafike. Nezaščitene trafike vsled tega vedno rastejo, zaščiteni pa jih morajo opuščati.

S takim postopanjem ne more biti govora o kaki zaščiti vojnih žrtev pri trafikah, ako dobi trafiko vsak in se podeljujejo neglede na položaj obstoječih invalidskih trafik neomejeno. Ker obstojajo zakoniti predpisi, da je treba vojne žrtve ščititi, je treba, ako se hoče, da bo imela ta zaščita sploh kaj smisla, v naprej določiti število trafik, ter gledati, da pridejo v roke samo zaščitenim osebam in vsako nepotrebno novo trafiko takoj a priori odkloniti.

To pa ni zaščita ampak zlo, ako se na škodo vojnih žrtev daje nepotrebne trafike vsakovrstnim protežirancem ko se trafike, ki so postale proste, za katere se invalidi potegujejo, daje neinvalidom, invalidom pa neke nove stranske brezpomembne in eksistenčno nezmožne nove trafičice, s katerimi so imeli samo stroške in so jih morali opustiti.

Zakon ne daje take prednosti, ker so njegove določbe čisto jasne in dobro označujejo namen, ki ga je treba izvrševati.

Predpisi, kako je treba postopati pri oddaji trafik v korist vojnih žrtev velevajo čisto drugače kot pa se postopa.

Že v več slučajih smo protestirali in opozorili monopolsko upravo, da naj vsestransko ščiti vojne žrtve, kar je po zakonu dolžna, a kljub temu se gode take krivice, kakor smo jih navedli.

Čudno, da se noben storjen slučaj ne popravi in da se na pritožbe odgovarja »da ni za to zakonite podlage«. Zakaj se ne more nepravilno podeljena trafika ukiniti? Mar je bila za to zakonita podlaga, ako se je trafika dala ravno drugače kot zakon veleva, mesto invalidu, nekemu drugemu nezaščitenemu?

Ker se zaščita vojnih žrtev glede trafik vedno bolj prezira, bo moralo Udruženje vojnih invalidov zavzeti energično borbo, da doseže res pravo izvajanje prvenstva kakor ga zakon veleva.

Dolgo se že pripravlja nov pravilnik za podeljevanje trafik. Treba je, da ta pravilnik vpošteva predpravice vojnih žrtev, da trafike primerno porazdeli, nepotrebne nezaščitene ukine, jih oddaja samo zaščitenim osebam in šele ako teh ni, drugim prosilcem v kolikor to dopušča število trafik.

Zborujmo za zakon.

Prvi zbori, o katerih smo že zadnjič poročali, so dali javnosti svoje izraze, invalidsko vprašanje pa se še ni ganilo s svojega mesta. Držeč se sklepov plenuma zborujejo naši člani dalje, ker hočejo vendar javnosti dokazati, kako neobhodno je treba popraviti krivično stanje, kakršno je napravil invalidski zakon iz leta 1929. Besede naših trpinov širom cele države se oglašajo, da povedo vse gorje, ki ga danes po 16 letih prenašajo oni, o katerih se misli, da so zaščiteni.

Dne 19. avgusta t. l. se je vršil zbor vseh vojnih žrtev, članov Oblastnega odbora v Užicah, v tamošnjem velikem Sokolskem domu.

Predsednik tov. Veljko Kremić je po otvoritvi pozdravil številne delegate in goste in sicer tov. Božidara Ristića in Rudolfa Bajaca iz Sarajeva, Veljka Kojića iz Dubrovnika, Julija Polaka iz Sremske Mitrovice, Marka Karaklajiča, M. Šuljagića in Marka Majstorovića iz Čačka, Ilijo Krajnovića iz Karlovca, Jovana Pavlovića iz Kruševca in odposlanca Središnjega odbora tov. Dušana Tošića. Vsi gosti so se priglasili k govoru in stvarno predočili v kakšen neznosen položaj so pahnjene danes vojne žrtve. Izjavili so, da hočejo vztrajati pri skupni borbi do konca, dokler se položaj ne zboljša.

Takoj v začetku je zbor z velikimi ovacijami pozdravil našega Najvišjega zaščitnika Nj. Vel. kralja in poslal vdanostno brzojavko sledeče vsebine:

»Iz svojega velikega zbora pozdravljajo vojni invalidi užiškega okrožja svojega Zaščitnika in Tovariša iz težkih dni in kličejo: Živel naš vojni tovariš Njegovo Veličanstvo Kralj Aleksander I., živela dinastija Karadjordjevičev.«

Pozdravni brzojavki sta bili poslani tudi gg. ministru vojske in mornarice ter socijalne politike in narodnega zdravja.

Prečitane so bile pozdravne brzojavke:

Iz Ljubljane:

»Pridružujemo se vsem zaključkom in zahtevam. Vztrajajte v borbi za pravico, mi smo z Vami. Živeli. Oblastni odbor UVI Ljubljana.

Iz Skoplja:

»Tovariši iz Južne Srbije pozdravljajo zbor, pri katerem so v duhu navzoči z geslom: Naprej za svoje zaslužene pravice.«

Iz Raške:

»Častitamo, ker zahtevate s krvjo pridobljeno pravico.«

Iz Požarevca:

»Želimo srečno in uspešno delo.«

Delegat Sred. odbora tov. Tošić je razložil delo za spremembe inval. zakona in povedal, da se Nj. Vel. kralj stalno interesira in je dal nalog za spremembe.

Delo pa se zadržuje, ker so v komisiji za načrt ljudje, ki so delali zakon iz leta 1929, in ki so že tedaj okrnili vse pravice.

Naši delegati v tej komisiji se morajo po levje boriti in ako bo treba bomo morali sklicati velik zbor v Beogradu, na katerega pridite čeprav peš. Invalidsko vprašanje je trd oreh, na katerem si bodo polomili zobe oni, ki so proti njemu. Mi moramo uspeti ker to zahteva narodna odbrana, kateri hočemo z današnjim našim življenjem služiti. Zbor je odgovarjal, da hoče priti polnoštevilno v Beograd branit svoja prava in ugled domovine.

Tov. Kremić je povdarjal žalostno dejstvo, da je invalidsko vprašanje še danes odprto in da vsak invalidski zakon stalno uničuje obstoječe invalidske pravice. Kaj bi bilo ako bi n. pr. uradniki izgubili pokojnino? A vendar se tako postopa z ljudmi, ki so dali državi vse. Kakšna potreba je, da se tako postopa? Sramota, da so vse države okoli nas, ki so bile premagane boljše in humanejše rešile invalidsko vprašanje. Oni, ki delajo invalidski zakon hočejo dajati miloščino, mi pa nočemo, da nas tretirajo kot berače, pač pa kot junake in zaslužne sinove. Mi hočemo pravice, izvirajoče iz naših dolžnosti, katere smo storili na iznenadenje celega sveta. Tega pa povojna mentaliteta ne more pojmovati. Pozabili so, kako smo trpeli za stvarjenje velike močne Jugoslavije, zato pa so naredili tak invalidski zakon, ki je izvrgel iz vrst invalidov invalide bolnike, n. pr. ako je invalid od zmrznenja izgubil roke ali noge. Invalidi 20—50 % nimajo pravice ponovnega pregleda, če se jim še tako poškodbe poslabšajo.

Zakon predvideva davčni cenzus. Večje anomalije ne more biti. Ali se niso vojskovali bogati in siromašni in dobili enake poškodbe. Vpošteva se celo zadružni davek. Kaj pa je invalid v zadrugi, ko ga vse mrzi, ker ne more delati.

One malenkostne dobre odredbe pa se ne vpoštevajo; n. pr. zaposlujejo se zdravi ljudje, invalidi pa gladujejo. Edini, ki nas ni pozabil, je Njegovo Veličanstvo kralj. (Navdušeno pozdravljanje.)

Tov. Majstorović je razložil, da je v budžetu vsota 700 milijonov za invalide in vpokojence. Svet misli, da smo mi tako preskrbljeni, stvar pa je — drugačna. Vojne žrtve Jugoslavije dobimo celoletno samo 70 milijonov, drugo pa državni vpokojenci. Precej smo sami krivi. Utrujeni od naporov in ran smo po vojni pustili, da so nam drugi reševali vprašanje in sicer taki, ki niso bili nikoli v vojni.

Govorilo je še več domačinov.

Sprejeta je bila resolucija, ki se glasi skrajšano:

Tudi sedaj ugotavljajo invalidi, da niso v nobenem trenutku pozabljeni od svojega vojnega tovariša Njegovega Veličanstva Kralja, kateremu so do groba vdani in kličejo:

Naj živi Nj. Vel. kralj Aleksander I. in Kraljevski Dom!

Vojni invalidi nočejo milosti, ki se jim na žalost usiljuje, ker oni so s svojimi polomljenimi kostmi in telesi udarili temeljni kamen Jugoslaviji in ga cementirali s krvjo, zato ne smejo biti brez prava in zaščite.

Zahtevajo zaščito za sirote brez staršev in za one, ki so prišli iz vojne z zmanjšano nesposobnostjo in se ne morejo kosati z zdravimi sposobnimi ljudmi za svojo in svojih družin eksistenco. Dolžnost sina je ščititi čast in ponos matere in ta sinova dolžnost je materina pravica. Mati ne goji sina iz milosti, pač pa po materinski dolžnosti in ljubezni, milost pa daje samo mačeha, kar pastorke boli in žalosti. Ravno tako domovina zove svoje sinove po svoji pravici, da jo gredo branit, ker je to dolžnost njenih sinov, iz katere pa izvirajo tudi njihove pravice.

Družine padlih sinov imajo svojo pravico, ne pa da padajo od gladu. Onesposobljeni na polju časti ne smejo prositi miloščine od dobrih ljudi in vzbujati sočustvo.

To pa ni le sinova pravica pač pa interes matere domovine.

Ne sme se kazati pokolenjem, da so otroci padlih za čast domovine pozabljeni, da se poškodovani in onesposobljeni borci mučijo, ker nimajo sposobnosti, da se v naravni borbi izenačijo s sposobnimi. Domovina ne sme dovoliti, da njena omladina misli, da so invalidi, vdove in sirote njena pastorčad, pač pa jim je mati, ki jo ljubijo do groba.

Zahtevamo:

a) da se upravičenim zahtevam razloženim v aktu Sred. odbora UVI čimprej ugodi;

b) da pri načrtih za spremembo zakona ne sodelujejo oni člani komisije, ki so že poprej na tem delali, ker so pokazali, da niso delali v interesu Domovine, da nočejo ali ne umejo socialno pojmovati in so socijalno pravico vrgli pod noge. Oni so bili mačeha, katero pastorki mrzijo. Nismo zaslužili mržnje od nikogar, najmanj pa od onih, ki nam »krojijo kape«. Nismo za prezir, miloščino in žalitev. Mi smo junaki, zato hočemo vporabiti svoje ostale moči za obrambo svojih pravic, in pravic užalostenih mater, vdov in dece padlih in pogrešanih tovarišev.

Predsednik: **Veljko Kremić** l. r.
Tajnik: **Lj. Drobljaković** l. r.

Tudi v **Bosanskem Šamcu** se je vršil manifestacijski shod de 26. avgusta t. l., na katerem je bilo okoli 200 članov in članic.

Predsednik tov. Maksimović in sekretar tov. Nezirović sta obrazložila vse stanje in težke posledice, ki jih nosijo naše vojne žrtve.

Poslani so bili brzojavi na razna mesta. Sklenilo se je pridružiti se enodušno vsem tovariškim akcijam, ki so že podvzete po Središnem odboru.

Zelo dobro obiskan je bil tudi manifestacijski zbor v **Sremski Mitrovici**, ki se je vršil 2. septembra t. l.

Prišlo je tudi več delegatov i. s. tov. Mrvaljević in prof. Milijašević iz Beograda, Krajnović iz Karlovca, Pavlović iz Kruševca in Vujović iz Šabca. Zbor je vodil tamošnji predsednik tov. Polak, ki je razložil njegov pomen z željo, da naj se čuje vse, kar vojne žrtve boli in teži.

Odposlane so bile brzojavke Nj. Vel. Kralju, g. ministru soc. politike in nar. zdravja in g. ministru vojske in mornarice.

Govorili so tov. Mrvaljević, Pavlović, Krajnović, Vujović, Milijašević, Gabrič, Panić in vojna sirota Bogner.

Navajali so take primere iz življenja vojnih žrtev, da si človek ne more misliti, kako se dela z onimi, ki so dali življenje in kri za domovino.

Tov. Polak pa je izjavil, da je pripravljen iti v zadnje selo, osebno obvestiti tovariše, ako bo potrebno oditi v Beograd na veliki zbor in jim pomagati pri njihovi težavni hoji, ako so brez nog.

Resolucija je sledeča:

V nevzdržnem položaju, v katerega jih je pahnil inv. zakon iz leta 1929, zahtevajo najodločneje, da se slabe odredbe, ki so odvzele večini vse pravice takoj popravijo po zahtevah Središnjega odbora.

2. Konstatirajo, da se v preteklem času ni gledalo na težko materijalno stanje, niti se 15 let ni pokazala tolika pazljivost kolikor zahteva to vprašanje napram številu žrtev. Zato je prišlo do tega, da je 50 % vojnih žrtev izgubilo vse pravice.

3. Invalidi in družine padlih poslednjič apelirajo na Kraljevsko vlado in razne faktorje, da vsaj ob 12. uri uri prinesejo invalidski zakon, ki naj preskrbi večino vojnih žrtev vsaj za oni minimum, brez katerega v današnjem težkem času ne morejo ostati.

4. Prosijo Kraljevsko vlado, da naj se poverijo priprave za spremembo invalidskega zakona ljudem, ki imajo več smisla za socijalno vprašanje in ljubezen ter naklonjenost napram vojnim žrtvam.

Veličasten manifestacijski zbor je bil dne 16. septembra t. l. v **Čačku.**

Zjutraj so se člani in članice iz celega teritorija Oblastnega odbora v Čačku zbrali pred pisarno istega odbora ter so odkorakali za jugoslovansko trobojnico v povorki, kateri na čelu je bil cel Oblastni odbor, v Sokolsko dvorano. Povorki so se pridružili tudi razni delegati i. s. predsednik Sred. odbora tov. Nedić, tov. Baltić iz Kragujevca, tov. Savić iz Raške in drugi gosti iz Beograda. V Sokolskem domu je čakalo povorko še mnogo drugih invalidov in vdov tako, da je bila dvorana nabito polna.

Točno ob 10 je otvoril zbor predsednik Obl. odbora iz Čačka tov. Ivanović in se zahvalil za tako številno udeležbo, potem pa je predstavil že gori omenjene goste. Pred početkom dnevnega reda je predložil zboru vdanostno brzojavko Njegovemu Veličanstvu kralju Aleksandru I. Najvišjemu zaščitniku vojnih žrtev, ki je bila sprejeta z viharnim navdušenjem in pozdravljanjem.

Odposlane so bile brzojavke tudi g. predsedniku Kraljevske vlade, g. ministru vojske in mornarice in g. ministru socijalne politike in narodnega zdravja.

Govorili so nato:

Tov. Savić iz Raške, ki je navajal razloge, zakaj vojne žrtve nosijo že nekoliko let svoje težave brez revoltiranja. To so razlogi patriotizma in ljubavi napram domovini. Ker pa je prišel čas, da nismo več v stanu vzdržati pod današnjimi težkimi okolnostmi, ker nam vsled prevelike bede rapidno rastejo grobovi, smo pripravljeni s svojim pravičnim revoltom napraviti kolektiven protest, da čuje cela država, da smo še živi in se mora z nami računati, zato je treba reševati vojne žrtve iz njihovega žalostnega položaja, v katerega so prišle ne po svoji krivici, temveč po samozatajevanju in požrtvovanju v korist domovine.

Zato je treba velikega protestnega zbora v Beogradu, ki ga vojne žrtve iz njegove oblasti zahtevajo.

Tov. Nedić je pojasnil, koliko je bilo po Središnjem odboru storjenega v zadnjih 16 mesecih, da bi se napravile koristne spremembe sedanjega invalidskega zakona. Nato je pojasnjeval vse nedostatke tega invalidskega zakona in bistvo potrebnih sprememb. Dalje je pojasnil poslednje stanje, v kakoršnem se nahaja vprašanje sprememb, historični značaj tega vprašanja, ki je zanimal že stare narode in stanje vojnih žrtev po drugih državah. Primerjal je bodoče generacije v duhovni zvezi s starimi vojnimi veterani in našo narodno vojsko. Tudi je omenjal vlogo političnih strank do 6. januarja 1929. v vprašanju preskrbe vojnih žrtev. Povdaril je dobro voljo današnje vlade, da to vprašanje koristno reši, toda nastaja spor v tem vprašanju z ozirom na težko stanje, v katerem se danes nahajajo vojne žrtve, ki je mnogo slabše kot sploh kdaj prej, ker je potentirano še s strašno gospodarsko krizo.

Veruje v kompaktnost naših vojnih žrtev, ki se bo v danem trenutku znašla, da bi se rešil ostanek zaslužnih onesposobljenih borcev.

Tov. Baltić iz Kragujevca je izjavil, da gleda zelo pesimistično na delo za zboljšanje teh slabih razmer, v katerih žive vojne žrtve. Pogledati je treba, kako je z invalidnino, ki se ne izplačuje niti v tisti malenkosti, ki jo priznavajo težke odredbe sedanjega invalidskega zakona. Navedel je težke slučaje glede tega. Treba je hitrih sprememb toda stvarnih in koristnih, ker je skrajni čas enkrat za vselej prekiniti s taktiko samih obetanj, ki otežujejo invalide v nedoglednost, ker ako pride pozneje kaka pomoč, takrat že ne bo več invalidov. Pravična rešitev invalidskega vprašanja je interes bodoče narodne odbrane, ker ako se bo to pravično rešilo, šele takrat se bo smelo sklicevati na slavno zgodovinsko prošlost.

Govoril je tudi narodni poslanec g. Popović, svečenik, ki je dal v svojem govoru največje priznanje vojnim žrtvam za storjene napore in žrtve k zgraditvi Jugoslavije. Govoril je o finančni krizi, ki dela mnoge dobre namene iluzorne, vendar pa smatra, da ekonomski položaj vojnih žrtev danes nujno zahteva gotov finančni napor.

Obrazložil je stališče njegovih tovarišev v parlamentu k izdelanem načrtu in obljubil polno oporo za pravične zahteve vojnih žrtev.

Tov. Mitrović iz Beograda je razlagal posamezna vprašanja, ki se morajo spremeniti, tako davčni cenzus, zadružni davek, invalidi-bolniki, obnove postopanj. Kritično je opisal sedanjo situacijo vojnih žrtev, zato je za velik zbor vseh vojnih žrtev v Beogradu, da bo dovedel še to zimo do uresničenja upravičenih zahtev.

Govoril je še tov. Majstorović, ki je stavljal razne predloge, nato je predsednik tov. Ivanović dal na glasovanje obširno resolucijo, ki je bila soglasno sprejeta.

Omeniti moramo tudi zbor v **Zvorniku** v Drinski banovini, ki se je izvršil pri tamošnjem Krajevnem odboru.

V prisotnosti delegata O. O. iz Tuzle tov. Perića je pozdravil zborovalce tov. Ristić, ki je pojasnil, zakaj je sklican zbor.

Govoril je tov. Perić, ki je uvodoma povdaril, da ni prišel polnih rok, pač pa z idejo in da pojasni, kaj se dela za naše pravice.

Najprej je obrazložil, kako se je izdelal načrt in vse intervencije zanj. Razložil je tudi, kaj je Oblastni odbor v Tuzli podvzel sam in preko Sred. odbora proti ustavitvam invalidnine in je vendar dosegel uspeh.

Pozival je k skupnosti in močni organizaciji in ako bo potreba na velik invalidski zbor v Beograd, da gredo vsi invalidi z Oblastnim odborom tja, čeprav peš, da vzamejo svoje pravice v obrambo, da se merodajni faktorji prepričajo, kako je potrebna pomoč, ker rešenje invalidskega vprašanja je nacijonalna čast in ponos domovine.

Enodušno so bile sprejete sledeče brzojavke:

1. Nj. Vel. Kralju Aleksandru I.:

»Vojni invalidi in družine iz sreza zvorniškega se obračajo s svojega izrednega občnega zbora na svojega Najvišjega zaščitnika, proseči ga za pomoč in pospešitev sprememb današnjega inv. zakona klicoči: Živio nam srečno in dolgo! Živio Kraljevski Dom.«

2. N. G. predsedniku vlade:

»Vojni invalidi, vdove in sirote zvorniškega sreza Vas prosijo g. predsednik za hitro spremembo sedanjega invalidskega zakona.«

3. G. ministru soc. politike in narodnega zdravja:

»Vojne žrtve zvorniškega sreza Vas po izčrpnih referatih o razpoloženju komisije za spremembo inv. zakona prosijo zaščite, da se invalidski zakon reši v duhu socijalne pravičnosti, nacijonalne časti in doprinešenih žrtev za osvobojenje.«

Brzojavke so bile poslane še g. predsedniku senata, g. predsedniku narodne skupščine, Središnjemu odboru Udruženja vojnih invalidov in Oblastnemu odboru v Tuzli.

Sledile so slučajnosti, pri katerih so se invalidi pritoževali nad postopanjem zvorniške davčne uprave, ki jim zadržuje izstavitev davčnih potrdil za finančno direkcijo.

Prav posebno veličastno pa je izpadel manifestacijski zbor v **Šabcu.**

Navzočih je bilo nad 2000 invalidov.

Predsednik tov. Radisav Vujević je pred prehodom na dnevni red prečital brzojavke:

Nj. Vel. kralju Aleksandru I.:

Vojni invalidi in družine padlih pozdravljajo s svojega velikega zbora v Šabcu svojega velikega zaščitnika, proseč ga, da se čim prej sprejmejo spremembe neznosljivega invalidskega zakona. Pozdravljajo Vaše Veličanstvo in kraljevski dom z živeli!

Ministru vojske in mornarice:

Onesposobljeni vojni invalidi in družine padlih zahtevajo s svojega velikega zbora, na katerem so se zbrali v Šabcu, priznanje svojih pravic in pozdravljajo Vas in vso vojsko.

Ministru socialne politike in narodnega zdravja:

Vojni invalidi in družine padlih, zbrani na velikem zboru v Šabcu, zahtevajo invalidski zakon, da se jim zasigura minimum za življenje in Vas pozdravljajo.

Predsednik je nadalje razložili pomen zbora in nato je dobil besedo tov. Mrvaljević od Središnjega odbora.

Natančno je razložil, kako stoji in kako se dela z invalidskim zakonom iz leta 1929. Razložil je tudi vse njegove slabe strani, radi katerih so invalidi izgubili svoje pravice in je poudarjal, da tak nesocijalni zakon ne more ostati, pa ne samo radi nas invalidov, temveč tudi radi bodočnosti domovine.

Pojasnjeval je vse mogoče načrte, ki so bili do sedaj za spremembo, poudarjajoč, da komisija, ki jih dela, ali noče ali pa ne pozna invalidskega stanja, da bi sprejela to, kar bi zadovoljilo minimum pravičnosti. Saj invalidi ne zahtevajo tega, kar bi bilo nemogoče in nepravično.

Primerjal je veliko krivico z davčnim cenzusom, pri katerem je sploh nerazumljivo, po kaki pravici se meša osebna imovina v posebne pravice borca do države, ker gre za vprašanje fizične odškodnine, torej po kaki pravici je dolžna lastna imovina dajati odškodnino, katero je dolžna dati samo država. Še manj pa se more reči vojni žrtvi: Tebi ne more dati država nič, ker si imel bogatega očeta, ko si bil ranjen, pa vendar mu ni nihče garantiral, da mu bo kaj ostalo po očetovi smrti. Navajal je tudi, kake krivice se gode sirotam, očetom in materam, ki se tako rekoč brez vsakega vzroka odbijajo, ker se nič ne upošteva, če je sirota preko 16 let stara, pohabljena, odbija pravice materam, ki imajo kakega drugega sina, čeprav je siromašen, ali ako se je oče padlega sina oženil.

Tov. Polak iz Sremske Mitrovice je pozdravil zbor in poudarjal, da je žalostno, ker se morajo invalidi po 16 letih potikati po zborih, da zahtevajo svoje zaslužene pravice. Predlagal je, naj se zahteva od Središnjega odbora, da pozove vse invalide iz države v Beograd, da tam ali dobe svoje pravice, ali pa naj nameste strojne puške, ter jih postrele, ker se ne morejo več potikati od nemilega do nedragega. Razlagal je tudi krivičnosti, ki jih delajo invalidom občinske in druge oblasti.

Govoril je tudi predsednik občine, potem pa delegat Krajevnega odbora iz Gračanice, tov. Marković. Nato pa se je dvignil stari borec Andrič, ki je bil ranjen še v vojski leta 1885. in je danes 80% invalid, toda radi premoženja, ki mu ga je oče zapustil, ničesar ne dobiva. Zahvalil pa se je stari kraljevini Srbiji, ki je dovolj preskrbela invalide, ker je dobival po 24 Din mesečno, kopača ali delavca pa je plačeval po 2—3 groše. Ta invalidski zakon mu je odvzel pravice, katere je užival skoro 50 let. Tako se sedaj muči ta stric Andrič. Navzoči so poslušali njegovo prepovedovanje s solzami v očeh. Njegov sin komaj kupuje kruha za svoje 4 otroke, pa naj skrbi še zanj. Navaja, da je takih slučajev na tisoče v naši domovini.

Prosil je navzoče, da naj bodo složni in gredo vsi kot eden v Beograd, kadar bodo pozvani, da se te neznosne pogreške popravijo, ter invalidi vendar dobe svoje pravice. Nadeja se uspeha samo vsled ljubezni Nj. Vel. kralja, kateremu vzklika: Živio! (Po dvorani je zaorilo Živio!)

Sprejeta je bila resolucija:

Uverjeni, da nas najvišji zaščitnik Nj. Vel. kralj Jugoslavije Aleksander neizmerno ljubi, kakor ves svoj narod, tudi svoje vojne tovariše — invalide in njihove družine, ker smo ga vedno videli, kako se briga za naše težkoče in nam pri vsakem svojem koraku pomaga. Jemljemo svobodo, da zaprosimo Njegovo Veličanstvo, da nam dovoli predložiti to resolucijo, s katero na prvem mestu prosimo Njegovo Veličanstvo, da nam pomaga tudi v tej naši najvažnejši in najpotrebnejši stvari, da dobimo socijalno pravični invalidski zakon, s katerim se ne bo samo preskrbela naša eksistenca, temveč bo tudi v čast in bodočnost našega milega kralja, dinastije Karadjordjevićev, naše majke Jugoslavije, naše omladine in pokolenja bodočih. To je vprašanje časti in morale, če bodo vojne žrtve po večini primorane dobivati eksistenco od miloščine posameznih ljudi in ravno tako, če se naša mladina spominja na to, da se onesposobljenim borcem in družinam ne daje ničesar, temveč, da se jih pušča v nemar, ako imajo kaj svojega, da jedo in potrošijo, drugače pa od miloščine poedincev končujejo svoje bedno življenje.

Najbolj pa sta v vprašanju čast in morala, ako se to podaljšuje in zapostavljajo onesposobljene in oslabele vojne žrtve še naprej, kakor so se do sedaj. Drugače bo mladina mislila, da se je treba za vsako ceno vsega varovati, samo da ima svoje zdravje. Ako se kaj zgubi, ne da nikdo za to ničesar, pač pa mora, ako ima kaj svojega, nesposoben potrošiti vse, ali pa živeti kot berač.

Zato zahtevamo:

a) Da se čim prej sprejme nov invalidski zakon, s katerim se izboljša kar je najglavnejše, in sicer: Ne sme se zapostavljati noben onesposobljeni borec ali član družine padlega ali umrlega, pač pa se mora preskrbeti dostojno za življenje, bodisi z denarno podporo, ali z zaposlenjem, za kar je dotični sposoben.

b) Vojne žrtve se morajo smatrati vsi, ki so kot obvezniki kakega reda po naredbi vojnih ali civilnih oblasti služili v času vojne, pa tudi kot neobvezniki po potrebi odrejeni od pomožnih oblasti za službo v vojski, če so se onesposobili, padli ali umrli od česarkoli v dolžnosti službe.

c) Za onesposobljene se morajo smatrati vsi oni, ki imajo 20% ali več procentov.

d) V slučaju poslabšanja morajo imeti vedno pravico za naknadni pregled in povečanje procentov.

e) Iz nobenega vzroka se ne morejo odvzeti pridobljene pravice, razen za izdajstvo v vojski ali napravljeno škodo in radi hudodelstva proti vladarju ter državi.

f) Vse odredbe, predpisi in rešitve po zakonu se morajo izdajati čim hitreje in tudi izvrševati brez izgovorov sodišč in drugih oblasti ter oseb pod strogo kaznijo.

Nekateri predlogi krajevnih odborov.

Krajevni odbor Udruženja vojnih invalidov v Celju je poslal g. ministru socijalne politike in narodnega zdravja sledečo spomenico od 3. septembra 1934.

Množijo se pritožbe naših članov invalidov, da ministrstvo socijalne politike in narodnega zdravja odločuje v posameznih prošnjah le, ako gre v korist državni blagajni, ne pa tudi takrat, kadar gre v korist posameznih invalidov.

Navedemo dva primera:

Invalidu Verdev Ivanu iz Št. Petra je ministrstvo za socijalno politiko na njegovo prošnjo od 6. VI. 1934 za ponovno sojenje v smislu § 75 invalidskega zakona rešilo in ga potom občine obvestilo: »Sporočite imenovanemu, da se po prednji zahtevi obrne neposredno pristojnemu invalidskemu sodišču in tam dokaže svojo pravico na invalidnino, ker to ministrstvo nima zakonitega pooblastila, da dela in prevzema nekaj v korist stranke.«

Lansko leto je dobil eden od naših invalidov slično obvestilo, da ministrstvo za socijalno politiko odredi po-

novno sojenje le tedaj, ako gre v korist državne blagajne.

Krajevni odbor nadalje v svoji vlogi g. ministru ugovarja, češ, da so po čl. 4 ustave vsi državljani pred zakonom enaki« in na čl. 14, »da imajo vsi državljani pravico do prošenj pri vseh oblastih«, ministrstvo socijalne politike kot tako pa da mora skrbeti za socijalni blagor državljanov in ne samo za državno blagajno.

Opomba: Ministrstvo je to rešilo po tolmačenju §§ 74 in 75 invalidskega zakona, ki določa uradno revizijo le, ako gre za odvzem, ne pa ako gre za pridobitev.

To ne bi bilo nič napačno, ako bi na drugi strani § 73 inv. zakona dajal pravico ponovnega sojenja tudi stranki, kadar bi ga predlagala in doprinesla nove dokaze. Nasprotno pa daje zakon invalidu pravico ponovnega sojenja samo enkrat in še to v gotovem roku. Noben ponovni tak predlog ni več dopusten, čeprav so novi dokazi vidni. Stranka bi morala imeti pravico, da se ji poljubno dovoli ponovno sojenje, kadar doprinese nove dokaze o spremembi invalidskega ali gmotnega stanja. Na ta način bi bilo popolnoma pravilno, kakor pravi ministrstvo, da naj se invalid obrne na invalidsko sodišče, ker res ni treba, da bi ministrstvo zahtevalo za stranko ponovno sojenje, pač pa bi morala stranka imeti sama to pravico. Invalidski zakon bi moral torej dati obojestransko neomejeno možnost. To je treba, da se popravi.

Krajevni odbor v Ptuju pa stavlja predlog:

»Člen 85 inval. zakona se mora spremeniti in sicer tako, da imajo oni invalidi, ki so dobili odkup invalidnine, še nadalje pravico do polovične vožnje, kadar potujejo v protezno delavnico ali k zdravljenju. Ne samo, ako potujejo k ortopediranju ali zdravljenju, pač pa morajo imeti oni, ki se jim odkupi invalidnina, tudi privatno vozno ugodnost, kakor drugi invalidi, ki prejemajo invalidnino. Nobenega razloga ni, da bi se takim, ki so dobili odkup odrekala kaka vozna ugodnost.

Naše gibanje.

Kričeči slučaji.

1. Zakaj mi zahtevamo, da se morajo priznati bolni invalidi?

I. I. je bil na fronti, pa ga je pritisk granate toliko poškodoval, čeprav ni bil ranjen, da je dobil živčno bolezen. Danes je težak invalid, pa kot invalid-bolnik ni priznan.

N. N. pa je dobil močan prehlad v vojski in dokaže, da od takrat ni več zdrav. Tudi on danes ni več priznan čeprav je invalid.

Invalidi-bolniki, ki dokažejo, da so dobili bolezni pri izvrševanju vojne dolžnosti, morajo vživati ravno tako zaščito kot pohabljeni invalidi.

2. Zakaj zahtevamo tudi priznanje 20% invalidom?

I. I. je ocenjen z 20 %, pa ga je zakon enostavno brisal kljub temu, da so bili taki invalidi po prejšnji zakonih za stalno priznani. Dotični potrebuje celo ortobedski pripomoček, pa ga več ne dobi. Tudi ponovnega pregleda se mu ne dovoli.

Invalidi z 20% morajo dobiti vsaj toliko zaščite, da imajo pravico do brezplačnega zdravljenja in ortopediranja ali pa do ponovnega pregleda.

3. Zakaj zahtevamo, da se mora spremeniti ali odpraviti davčni cenzus?

Vsak invalid, ki ima le kakšen obrt, ali obrat plača danes gotovo nad 120 Din letnega davka, posebno ker se je davek znatno povišal.

»K.« plača kot obrtnik obrtni davek, pridobnino, prometni davek itd., dočim »L« kot kmet plača samo zemljiški davek. Gotovo, da več različnih davkov znaša mnogo več kot samo ene vrste, vendar pa gmotno obstoja mogoče obrtnik ali trafikant še slabše.

Na ta način je davek sploh nepravično merilo glede siromašnosti:

Ako se davčni cenzus popolnoma ne odpravi, ga je treba zvišati in postaviti samo na gotovo vrsto davka.

4. Zakaj zahtevamo, da se zadružni cenzus sploh odpravi?

N. N. je danes siromašen družinski oče in sploh ne plačuje davka. A vendar je izgubil invalidnino zato, ker je živel pred vojsko še pri očetu, ki je bil posestnik. Ker plačuje danes njegov brat od dotičnega posestva več ko 120 Din neposrednega letnega davka, zato tudi gori omenjeni N. N. invalid ni siromašen.

Tak slučaj je višek potence.

Kaj ima danes opraviti z invalidom bratov davek.

Zato se mora zadružni davek sploh odpraviti.

5. Zakaj zahtevamo, da se mora popraviti krivice, ako so izgubili invalidi, vdove in sirote vse pravice vsled sodnih kazni ali nemoralnosti?

»A. B. je bil že leta 1918 kaznovan 24 ur radi tatvine. Vsled tega pa je izgubil sedaj vse pravice. Kazen se mu je sodno zbrisala, a to nič ne zaleže.

Vdova M. M. je rodila nezakonskega otroka. Za to pa se jo označi, da je nemoralna in so ji odvzete vse pravice.

Take kazni se ne smejo vpoštevati. Ako se že vpoštevajo hudodelstva se vendar ne smejo take malenkosti. Na vsak način, pa se pomiloščenih ali sodno izbrisanih kazni ne sme vpoštevati. Pomisliti je treba, kakšne posledice so, odreči popolnoma nezmožnemu človeku vso zaščito.

6. Zakaj zahtevamo ponovni pregled za vse invalide?

O. O. ima 40%, pa je vsled poznejših komplikacij izgubil nogo. Danes se mu ne dovoli ponovne ocene in povišanja procentov zato, ker to zakon dovoljuje samo invalidom od 60% naprej.

Ker je to vsekako krivično, se mora dovoliti vsem invalidom pravico do ponovnega pregleda.

7. Zakaj zahtevamo neomejene pritožbe in pravico ponovnega sojenja?

»R. C.« je dobil odbito ponovno sojenje, ker mu je bilo že enkrat odklonjeno in daje invalidski zakon to pravico samo enkrat tekom 6 mesecev po zadnjem rešenju. A vendar dotični ni mogel poprej zbrati dokazov.

Ponovno sojenje mora biti neomejeno, da ga prizadeti zaprosi lahko poljubno, kadar mu je potreba in kadar zbere nove dokaze, ne glede na rok.

8. Zakaj zahtevamo ponovne prijave za vse nepriznane?

Ker so vsled tako krivičnih odredb neupravičeno izgubili pravice.

To so glavni in kričeči slučaji, dočim je še mnogo drugega, kar se mora v invalidskem zakonu spremeniti.

Krajevni odbor UVI Ljubljana vabi svoje člane in članice, ki žele naročiti premog po znižani ceni, da se nujno zglasijo v društveni pisarni ob uradnih dneh t. j. ob pondeljkih, sredah in četrtkih od 9. do 12. ure ter prijavijo količino. Vsak mora prinesti seboj rešenje Invalidskega sodišča v Ljubljani in Višjega sodišča v Beogradu (ako jih še ima) ter brezpogojno tudi člansko knjižico. — Naročila se bodo sprejemala najkasneje in le do vključno 15. oktobra t. l.

Obenem vabimo vse člane in članice, da se po možnosti udeleže v čimvečjem številu našega manifestacijskega zborovanja, ki se vrši dne 7. oktobra t. l. v Celju. Nujno in neobhodno potrebno je, da v sedanjem trenutku pokažemo in tudi dokažemo svojo zavednost in pripravljenost, ter odločnost za dosego spremembe sedanjega invalidskega zakona, ki je naše vrste ne le decimiral, temveč reduciral na komaj 40 odstotkov. Dolžnost vseh prizadetih in neprizadetih je, da solidarno podpirajo delo in trud svojega edinega zastopnika našega udruženja.

Odbor.

Zahvala. Oblastni odbor Udruženja vojnih invalidov v Ljubljani se najlepše zahvaljuje Kreditnemu zavodu za trgovino in industrijo v Ljubljani za velikodušni dar 200 Din revnim vojnim žrtvam.

Pri nakazovanju denarja Oblastnemu odboru za organizacijske potrebe, (članske markice, tiskovine, vračila posojil itd) je treba vporabljati čekovne položnice na ime Oblastnega odbora, ki imajo čekovno številko 12156.

Za »Vojnega invalida« pa so posebne položnice na ime »Uprave« in imajo čekovno štev. 12.730.

To je treba vedno ločiti in nakazovati vsak denar na svoj pripadajoči ček.

Ni pa treba nakazovati denarja po poštnih nakaznicah, ker imajo dotični večje stroške, Oblastnemu odboru pa je težje dvigati.

Za zaostanke invalidnin. Ugotovili smo, da niso vsi tovariši in tovarišice vrnili pobotnic, katere so dobili od Dravske finančne direkcije s pozivi, da jih podpišejo. Ako se ne brigajo niti za to, da bi lahko dobili izplačane svoje pripadke, naj sami sebi pripišejo, ker se jim bodo izplačila zavlekla v prihodnje leto. Navodila v pozivih so dovolj točna in lahko razumljiva, poleg tega pa smo v Vojnem invalidu tudi večkrat razlagali in pojasnjevali, kaj je za storiti s pobotnicami. Dotični, ki jih še niso vrnili, naj to takoj store, ako pa ne znajo sami izpolniti, naj gredo k svojim organizacijam. Zato pa imamo organizacijo, da dela in posreduje za člane. Seveda se je pa taki člani prav slabo drže, zato se ji raje ne prikažejo.

Prijave za dotatke. Dravska finančna direkcija je razposlala vsem onim invalidom, ki prejemajo dodatke k invalidnini, prijave, da jih izpolnijo in potrdijo pri Davčnih upravah in občinah.

Za druge državne upokojence smo čitali v razglasih, da morajo biti take prijave vrnjene do 15. oktobra t. l. sicer se ne bodo smatrale kot pravočasne.

V interesu naših invalidov je tudi, da takoj vrnejo izpolnjene prijave, sicer se jim invalidnina lahko začasno ustavi.

Izpopolniti je treba vsa tamkaj stavljena vprašanja toda ne samo z »da« ali »ne«, temveč s kratkimi odgovori n. pr. »žena nima dohodkov«, »sin ali hči študira srednjo šolo«.

Opozarja se tudi, da je treba potrdila dotičnih šol priložiti.

Ob preselitvi. Opozarjamo, da naj vsak, kdor se misli preseliti že nekaj tednov poprej javi Dravski finančni direkciji nov naslov. Navadno dotični javljajo šele po preselitvi in še to par mesecev kasneje, ali pa sploh ne javijo. Na ta način pošte vračajo nakaznice in dotičnim se izplačilo zavleče.

Tiskovine. Zadnjič smo poročali, da ima Oblastni odbor v zalogi tiskovine za razne prepise rešenj, ki jih organizacije lahko nabavijo po 25 para komad. Popraviti moramo v toliko, da tiskovin za rešenja Višega invalidskega suda ni, pač pa samo rešenja divizijskega sodišča in invalidska uverenja.

Prošnje za podporo. Zvedeli smo, da Uprava Narodnega invalidskega fonda v Beogradu pri ministrstvu socijalne politike in narodnega zdravja tudi daje podpore revnim vojnim žrtvam. Zato opozarjamo prosilce, da naj naslavljajo svoje prošnje tudi na gorenji naslov. V prošnjah je treba seveda popisati cel položaj, navesti pa je treba, koliko prejema dotični invalidnine (z dodatki). Priključiti je treba sodno overovljen prepis zadnjega rešenja, davčno potrdilo, potrdilo občine o imovinskem stanju in zadnji odrezek.

Oni, ki niso zaščiteni po invalidskem zakonu iz leta 1929 ne dobe podpore iz invalidskega narodnega fonda.

Poročilo iz Mokronoga. Vsled močnega deževja se je dne 28. avgusta t. l. odtrgala velika plast zemlje in kamenja, ki je privlekla s hriba s seboj tudi drevje ter popolnoma zasula hišo in mlin tovariša Breganta Martina, vojnega invalida iz Krsinovrha št. 27, pošta Tržišče pri Mokronogu.

Trenutek pred katastrofo je bil imenovani s svojo družino: ženo in 3 otroci v hiši. Ker pa so zaslišali močno bobnenje, so hiteli ven. Iz hriba se je valil velik plaz, ki je rušil drevesa. Naenkrat je plaz treščil na hišo in mlin in jih zasul še čez streho.

Stavbe so porušene, zasuta so tudi vsa živila, obleka, kuhinjsko, jedilno in drugo orodje, čevljarski stroj, tako, da je družina odnesla samo golo življenje.

Edino živinski hlev je ostal nepoškodovan, ker je nekoliko oddaljen od hiše. Škoda se ceni na 30640 Din. Tovariš invalid je sedaj z družino brez krova, hrane in obleke. Nesrečni tovariš prosi sotovariše in vse dobre ljudi, ako mu morejo kaj pomagati v denarju ali blagu, da si vsaj malo opomore iz grozne nesreče.

Petnajstletno deklico, siroto brez staršev, zdravo, močno, sprejmem za pomoč v kuhinji. Ponudbo naslovite: Krajevni odbor udruž. voj. invalidov v Mariboru.

Smrt kosi. Dne 12. t. m. je umrl naš tovariš Franc Arzenšek, 80 % invalid, ki je imel amputirano nogo v stegnu. Umrl je na tuberkulozi, ki si jo je pred enim letom nakopal vsled vlažnega stanovanja, nezadostne hrane, ker je bil reduciran. In sicer je bil reduciran, ker njegov brat, ki je prevzel očetovo posestvo, plačuje nad 120 Din davka. Prevzel je, ko je bil France še mladoleten, potem pa je par parcel prikupil, Francetu je izplačal doto 190 dinarjev. Oče je plačeval le 5 kron in 10 vinarjev davka. Vsi njegovi dokazi, utemeljeni z uradnimi potrdili mu niso mogli pomagati do pravice in do invalidnine. Dobil je svoje pravice pri Vsemogočnemu, ki je ustvaril pravične zakone.

Razno.

Ves narod je treba zavarovati.

Zdravnika dr. Miroslav Schlesinger iz Zagreba in dr. Boris Šlajmer iz Knina predlagata, naj bi se zavaroval ves jugoslovanski narod. S svojim predlogom glede narodnega zavarovanja stopita pred zdravniški kongres na Bledu. Zavarovanje vsega naroda naj bi šlo v etapah, in sicer za primer bolezni in materinstva. Zavarovanje naj bi bilo obvezno za vse ljudi od 16. do 65. leta, ki nimajo nad 3000 Din mesečnih dohodkov, če so samski in brez otrok, in nad 5000 Din, če so oženjeni in imajo otroke. Ta meja dohodkov bi veljala za prebivalce po mestih, na kmetih bi se pa gibala od 1500 do 2500 Din mesečno, pavšalne prsipevke bi pa plačevale občine, banovine in država za one zavarovance, ki plačujejo manj kot 60 Din direktnih davkov na leto, in pa za brezposelne. Zavarovalne prispevke naj bi pobirale davčne oblasti.

Poravnaj naročnino!

Veletrgovina
A. Šarabon
v Ljubljani
priporoča
špecerijsko blago
več vrst žganja, moko ter deželne pridelke — kakor tudi raznovrstno
RUDNINSKO VODO
Lastna pražarna za kavo in mlini za dišave z električnim obratom.
Telefon št. 2666. — Ceniki na razpolago!

Očala, ščipalce, umetna očesa, daljnoglede, foto-aparate, toplomere, barometre itd. kupite v veliki izbiri najcenejše pri

Fr. P. Zajec
izprašan optik in urar
LJUBLJANA, Stari trg 9.

Velika zaloga vsakovrstnih ur, zlatnine in srebrnine.
Ceniki brezplačno.

Izdaja Udruženje vojnih invalidov. Odgovorni urednik: Fricko Juvan, Kolodvorska ul 35. Tiska tiskarna „Slovenija" v Ljubljani. — Predstavnik za tiskarno: Albert Kolman.